

SHUKUR XOLMIRZAYEVNING “ON SAKKIZGA KIRMAGAN KIM BOR?”
ASARIDA O‘SMIRLIK RUHIYATI VA INSONIY SHAKLLANISH
MASALASI

Muallif: Alimova Sarvara

Termiz Davlat Universiteti, 2 -bosqich talabasi

Iqtisodiyot yo‘nalishi 224- guruhdan

alimovasarvara4@gmail.com

+998992464333

Annotatsiya (o‘zbek tilida)

Mazkur maqolada Shukur Xolmirzayev ning “On sakkizga kirmagan kim bor?” asari badiiy-tahliliy jihatdan o‘rganiladi. Asarda o‘smirlik davrining murakkab ruhiy kechinmalari, yosh qalbning hayotga, muhabbatga, or-nomus va mas’uliyatga bo‘lgan munosabati teran tasvirlangan. Muallif qahramon ichki monologlari orqali insonning ma’naviy yetilishi jarayonini realizm ruhida ochib beradi. Asar yoshlar tarbiyasida muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: o‘smirlik, ruhiy kechinma, ichki monolog, ma’naviy kamolot, realizm, yoshlar tarbiyasi, insoniylik.

Аннотация (rus tilida)

В статье анализируется произведение Шукур Холмирзаева «Кто не достиг восемнадцати лет?». В центре внимания — психологическое состояние подростка, его внутренние переживания, стремление к самостоятельности и духовному становлению. Автор посредством реалистического изображения раскрывает сложность переходного возраста и процесс формирования личности.

Ключевые слова: подростковый возраст, внутренний мир, духовное развитие, реализм, нравственное воспитание.

Annotation (English)

This article analyzes Shukur Kholmirzaev’s work “Who Has Not Reached Eighteen?”. The story reflects the psychological complexity of adolescence, inner emotional conflicts, and the moral development of a young individual. Through

realistic narrative techniques and internal monologues, the author reveals the process of spiritual and personal formation.

Keywords: adolescent age, inner world, spiritual development, realism, moral education.

Kirish

O‘zbek nasrida inson ruhiyatini tabiiy va haqqoniy tasvirlash an’anasi mavjud bo‘lib, Shukur Xolmirzayev ushbu yo‘nalishda alohida o‘rin egallaydi. “On sakkizga kirmagan kim bor?” asari o‘smirlik davrining o‘tkinchi, ammo hal qiluvchi bosqich ekanini ko‘rsatadi. Muallif yosh qalbdagi hayajon, tortinish, orzu va shubhalarni hayotiy detallar orqali ochib beradi.

Asarda o‘smirlik davri tasviri:

Asarda bosh qahramonning ichki kechinmalari markazga qo‘yiladi. U o‘zini kattalar qatorida ko‘rishni istaydi, biroq hali tajribasizlik va hissiyotga beriluvchanlikdan xoli emas. Muallif yosh qahramonning hayotga jiddiy qarashga urinishi, ba‘zan esa hissiyotlar girdobida qolishini tabiiy ifodalaydi.

Asarda o‘smirlik davri quyidagi jihatlar orqali ochib beriladi:

Mustaqil fikrlashga intilish

O‘z qadr-qimmatini his etish

Or-nomus va g‘urur masalasi

Muhabbat va hayajon tuyg‘ulari

Muallifning realizmi shundaki, u qahramonni ideallashtirmaydi. Uning xatolari, ikkilanmalari ham ochiq tasvirlanadi. Bu esa asarning hayotiyligini oshiradi.

Insoniy shakllanish va ma’naviy saboq

Asar nomining o‘zi ramziy ma’noga ega: “On sakkizga kirmagan kim bor?” — ya’ni har bir inson o‘smirlik bosqichidan o‘tadi. Bu davr inson hayotidagi sinovli, ammo zarur jarayondir.

Muallif yoshlarning ba‘zan keskin, ba‘zan hissiyotga boy harakatlarini qoramaydi, balki ularni tushunishga chaqiradi. Qahramonning ichki iztiroblari orqali insonning asta-sekin ulg‘ayishi, mas’uliyatni his eta boshlashi ko‘rsatiladi.

Asarning tarbiyaviy ahamiyati shundaki, u yoshlarni:

sabr-toqatli bo‘lishga,

o‘z xatolaridan saboq chiqarishga,

insoniylikni saqlashga undaydi.

Xulosa

Shukur Xolmirzayev “On sakkizga kirmagan kim bor?” asari orqali o‘smirlik davrining murakkab ruhiy manzarasini mahorat bilan yoritgan. Asar realizm asosida yozilgan bo‘lib, unda insonning ma’naviy shakllanish jarayoni tabiiy va samimiy tasvirlanadi. Ushbu asar bugungi yoshlar uchun ham dolzarbligini yo‘qotmagan bo‘lib, ularning ruhiy kamolotiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shukur Xolmirzayev. On sakkizga kirmagan kim bor? – 2.Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot, nashr yili.

3.Shukur Xolmirzayev. Tanlangan asarlar. – Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti.

4. O‘zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: Fan nashriyoti.

Karimov N. XX asr o‘zbek nasri taraqqiyoti. – Toshkent.